

STORTINGET

Innst. 352 S

(2022–2023)

Innstilling til Stortinget
fra justiskomiteen

Dokument 14 (2022–2023)

Innstilling fra justiskomiteen om Årsrapport for 2022 fra Stortingets utvalg for rettfærdsvederlag

Til Stortinget

Sammendrag

I henhold til St.prp. nr. 12 (2008–2009) og Innst. S. nr. 107 (2008–2009) skal Stortingets utvalg for rettfærdsvederlag gi Stortinget orientering om sitt arbeid gjennom en årsrapport.

Rettfærdsvederlagsordningen er Stortingets egen ordning. Etter denne ordningen kan enkeltpersoner søke om en skjønsmessig kompensasjon fra staten når vedkommende har kommet særlig uheldig ut og er påført skade eller ulempe som ikke dekkes etter alminnelige erstatningsregler eller gjennom trygde-, forsikrings- eller erstatningsordninger. Ordningen er basert på sedvane. Sakene avgjøres av Stortingets utvalg for rettfærdsvederlag. Det er ikke klageadgang til Stortinget over utvalgets vedtak. Statens sivilrettsforvaltning er tillagt oppgaven som sekretariat for utvalget.

Utvalget har i 2022 avholdt ni møter, hvorav to med dobbel saksmengde. Utvalget har i alt avgjort 311 saker. Totalt ble det mottatt 510 søknader om rettfærdsvederlag i 2022, mot 507 søknader i 2021. Stortingets utvalg for rettfærdsvederlag avgjorde 311 saker i 2022, mot 272 saker i 2021. Det ble innvilget rettfærdsvederlag i 59 pst. av sakene som ble avgjort av utvalget i fjor. For 2020 og 2021 var andelen innvilgelse henholdsvis 57 pst. og 65 pst.

Antall søknader etter særordningene har over tid vært nedadgående og utgjorde i 2022 kun 16 saker, eller 3 pst.

Det ble i 2022 utbetalt 29,1 mill. kroner i rettfærdsvederlag fra staten. Tilsvarende tall for 2020 og 2021 er henholdsvis 25,2 og 25,6 mill. kroner.

Utvalget fremla ikke enkeltsaker for Stortinget til avgjørelse i 2022.

Saksbehandlingen er i løpet av 2022 blitt heldigitalisert, også mellom sekretariatet og utvalget. Dette innebærer at utvalget nå leser sakene, og i tillegg legger inn utvalgets avgjørelse og begrunnelse, i en digital møteportal. Dette bidrar til en sikrere og mer effektiv saksavvikling. Utvalget avholder fortsatt fysiske møter for å avgjøre sakene.

Samarbeidet mellom utvalget og forberedende instanser er godt. Det gode samarbeidet mellom faginstanser, sekretariat og utvalget vil bli videreført i 2023.

Den totale gjennomsnittlige behandlingstiden for alle saker, både de som avvises av Statens sivilrettsforvaltning, og de som leder til vedtak i utvalget, var 18 måneder i 2022.

Saksinngangen i 2021 og 2022 var omtrent 37 pst. høyere enn i 2020. Økningen antas å ha sammenheng med ulike tiltak som ble iverksatt av Statens sivilrettsforvaltning for å gjøre ordningen mer kjent, jf. stortingsvedtak nr. 111 (2020–2021) av 26. november 2020. I tillegg kan økt oppmerksomhet om ordningen i media og digitalisering av søknadsprosessen ha vært medvirkende årsaker. Det forventes at saksinngangen vil holde seg på dette nivået.

Statens sivilrettsforvaltning har i 2022 gjennomført en prosesskartlegging i samarbeid med faginstanser og ledelsen av rettfærdsvederlagsutvalget. Målet har vært å legge til rette for mer effektiv saksflyt og å bremse den

negative utviklingen i saksbehandlingstid og restanser. Flere tiltak for å redusere saksbehandlingstiden er påbegynt i 2022, og det er utarbeidet en tverretatlig tiltaksplan for videre oppfølging i 2023.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Kamzy Gunaratnam, Odd Harald Hovland og Maria Aasen-Svensrud, fra Høyre, Ingunn Foss og Sveinung Stensland, fra Senterpartiet, Ivar B. Prestbakmo og Else Marie Rødby, fra Fremskrittspartiet, lederen Per-Willy Amundsen og Tor André Johnsen, fra Sosialistisk Venstreparti, Andreas Sjalg Unneland, og fra Venstre, Ingvild Wetrhus Thorsvik, viser til årsrapporten for 2022 fra Stortingets utvalg for rettfærdsvederlag. Rettfærdsvederlagsordningen er Stortingets egen kompensasjonsordning for urett som er påført en person i tilfeller der det offentlige er å klandre. Ordningen er ikke lovfestet, og det er ingen som har rettslig krav på rettfærdsvederlag. Det er heller ikke klageadgang til Stortinget på avslag fra utvalget.

Komiteen vil påpeke at ordningen er ment å innebære en mulighet for å få en viss økonomisk kompensasjon i saker hvor det er begått urett fra det offentlige, og dhvordet ikke er mulighet for å få dekning på annen måte.

Komiteen viser til at det i 2022 ble utbetalt 29,1 mill. kroner i rettfærdsvederlag. Dette er en økning fra året før.

Komiteen merker seg også at samarbeidet mellom utvalget og forberedende instanser beskrives som godt.

Videre merker komiteen seg at saksbehandling i løpet av 2022 har blitt heldigitalisert. Dette er et positivt bidrag til en sikrere og mer effektiv saksavvikling.

Komiteen mener det er viktig at de som bør få erstatning, kjenner til ordningen. Digitalisering av søknadsprosessen og andre tiltak iverksatt av utvalget for å gjøre ordningen kjent, har bidratt til en god utvikling og økt saksinnngang. I tillegg merker komiteen seg tiltakene for å redusere saksbehandlingstiden, som skal følges opp i 2023.

Komiteen ser frem til å bli orientert om den videre utviklingen med hensyn til hvor mange som søker om rettfærdsvederlag, og om utviklingen i saksbehandlingstiden som følge av de tiltak som iverksettes.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av en samlet komité.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til dokumentet og rå Stortinget til å gjøre følgende

v e d t a k :

Dokument 14 (2022–2023) – Årsrapport for 2022 fra Stortingets utvalg for rettfærdsvederlag – vedlegges protokollen.

Oslo, i justiskomiteen, den 9. mai 2023

Per-Willy Amundsen

leder og ordfører